

Jutarnji list, 7. lipnja 2001.

RAZGOVOR: Bernard Poncet, voditelj misije OEES-a u RH, uoci predstavljanja dokumenta o Hrvatskoj:

Treba kazniti zataškavanje slucajeva zauzete imovine

Razgovarala: Sanja Despot

Mnogi povratnici i dalje imaju problema s povratkom imovine i obnovom kuca, rješavanjem nekadašnjeg stanarskog prava i konvalidacijom dokumenata. Ova se vlada od pocetka deklarirala da podupire bezuvjetan povratak izbjeglica i prognanika, no, nažalost, medunarodne i nevladine organizacije registrirale su brojne slucajeve koji govore da ljudi još imaju mnogo prakticnih problema.

Uoci prošlogodišnje odluke o produljenju mandata OEES-ove misije u Hrvatskoj, hrvatska vlada pokrenula je inicijativu za izradom posebnog izvješca koje bi obuhvatilo razdoblje od pokretanja misije u travnju 1996. godine do danas, a u kojem bi bilo ocijenjeno koliki je napredak postignut, odnosno treba li se i s kolikim snagama zadržati mandat OEES-a u Hrvatskoj. U prosincu je Stalno vijece OEES-a donijelo odluku kojom se od misije u Zagrebu tražilo da do kraja lipnja, dakle na sredini postojećeg mandata, sastavi takvu procjenu. Prema rijecima voditelja misije Bernarda Ponceta, i hrvatska vlada i medunarodna zajednica "podcijenili su teško naslijede koje je novoj vladi ostavila stara vlast".

Poncet kaže da još puno toga treba napraviti prije nego što se bude moglo konstatirati da Hrvatska ispunjava svoje medunarodne obveze, prije svega na povratku izbjeglica, te se stoga zauzima za daljnju snažnu prisutnost OEES-ovih promatracu na terenu. Osim povratka izbjeglica medu glavnim manjkavostima spominje se i prespora reforma pravosuda te nužnost usklađivanja hrvatskih zakonu s medunarodnim standardima.

Poncet ponavlja kako odluku o buducem mandatu ne može donijeti on vec je trebaju zajedno donijeti Vlada RH i Stalno vijece OEES-a, ali naglašava: "Što prije Hrvatska ispuni preostale obveze, prije ce ostvariti svoje aspiracije prema euroatlantskim organizacijama".

Voditelj misije OEES-a danas ce u Becu predstaviti taj dokument, sastavljen na tridesetak stranica. Uoci puta nije želio prognozirati kakva ce biti reakcija veleposlanika Stalnog vijeca.

- **Koja su pitanja tijekom petogodišnjeg razdoblja riješena, a gdje su još uvijek najveći problemi?**

- Puno je toga postignuto u pet godina, a posebno za vrijeme ove vlade. Napredak je postignut na cetiri podrucja. Ponajprije, jasno je da je opce ozracje u Hrvatskoj mnogo otvorenije. Vezano uz to, bitno se popravila sloboda medija i izražavanja. Potvrden je

napredak i u reformi policije, a u proteklom razdoblju svjedočili smo i mirnoj reintegraciji Podunavlja.

Nedovoljan napredak zabilježen je na području održivog povratka. Od 1995. godine do danas registrirano je oko 80.000 povratnika, od oko 300.000 koliko ih je izbjeglo iz Hrvatske. Jedan neutvrđen broj njih je, nakon vrlo kratkog boravka, ponovno napustio Hrvatsku, a mnogi koji su se vratili i dalje imaju problema s povratkom imovine i obnovom kuća, rješavanjem nekadašnjeg stanarskog prava i konvalidacijom dokumenata. Ova se vlada od početka deklarirala da podupire bezuvjetan povratak izbjeglica i prognanika, no, nažalost, međunarodne i nevladine organizacije registrirale su brojne slučajeve koji govore da ljudi još imaju puno praktičnih problema. Bez odgovarajućeg administrativnog i zakonskog okvira bit će nemoguće riješiti taj dugotrajan problem. To nije samo naša primjedba, to je primjedba cijele međunarodne zajednice. Pozdravili smo tematsku sjednicu Vlade u Kninu, ali to je tek prvi korak koji mora biti nastavljen donošenjem odgovarajućeg zakonskog okvira.

- **Nije li bolje rješavanje tog problema pitanje i nedostatka novca, a ne samo nedostatka volje?**

- Postoji financijski problem, ali on nije jedini. Recimo, u rješavanju nelegalno okupirane imovine bilo je samo nekoliko pozitivno riješenih slučajeva. Rijec je o smetnjama na lokalnoj razini, ali središnja vlada bi, u slučaju potrebe, trebala primijeniti i disciplinske mjere prema onima koji opstruiraju proces.

- **Kako komentirate rezultate upravo provedenih lokalnih izbora?**

- Sam izborni proces proveden je bez većih zamjerki. Ipak, izrazili smo zabrinutost nad činjenicom da se u birackim popisima još uvijek traži izjašnjavanje o etnicitetu. Zakon o državljanstvu još je nepravedan prema onima koji nisu Hrvati. Bili smo zabrinuti i zbog toga što hrvatski i srpski izbjeglice unutar Hrvatske nisu imali jednako pravo izlaska na izbore. To je problem kakvog smo imali i prije.

Što se političkih ocjena tice, mogu samo konstatirati kako će ovi izbori, izgleda, rezultirati nekim promjenama na lokalnim razinama, ali tek ćemo vidjeti što će one donijeti. Za nas je manje važno tko će vladati. Mi nikad nismo shvacali izbore kao cilj sam po sebi. Nama je važno da, tko god bio na vlasti, ozbiljno radi na ispunjavanju međunarodnih obveza koje je Hrvatska preuzela.

- **Očekujete li da će vas u Beču pitati o stabilnosti hrvatske vlade?**

- U svakom slučaju, sastav Vlade i njena stabilnost unutarnja su stvar Hrvatske. Naravno da ako Vlada nije stabilna, to može imati reperkusije na područja za koja smo mi zainteresirani.

Ali pojave kakve sada vidimo normalne su u svakoj demokratskoj zemlji i ne moraju voditi u nestabilnost.

Loše rješenje za izbor direktora HRT-a

- **Koliko ste zadovoljni sadašnjim stanjem medija u Hrvatskoj?**

- Globalna slika na medijskoj sceni se popravila, ne postoji više takav pritisak i kršenje prava novinara. Ipak, želim reci kako medijske reforme idu nešto sporije nego što smo predviđali.

- **Koliko ste zadovoljni novim zakonom o HRT-u?**

- Zadovoljni smo nekim odredbama, poput one o privatizaciji Trećeg programa i nepolitičkog sastava Vijeća HRT-a. No, mislimo da zakon nije donio pravo rješenje kad je u pitanju izbor direktora. Taj izbor još je dijelom pod utjecajem politike i nije u skladu s našim preporukama.